

*Уличний І.Л.
кандидат педагогічних наук, доцент
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка
(м. Кропивницький)*

ІННОВАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Розвиток людського суспільства, зміни в його ціннісних орієнтаціях супроводжуються актуалізацією проблем соціального характеру. Це потребує впровадження нетрадиційних підходів до забезпечення населення соціальною допомогою, формування новітніх соціальних технологій, використання інноваційних методів у соціальній роботі.

Згідно міжнародних стандартів інновація пов'язується з перетворенням потенційного науково-технічного прогресу в реальний, що знаходить втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг. Варто зауважити, що одним з міжнародних етичних стандартів соціальної роботи визнано впровадження нововведень, використання інноваційних технологій соціальної роботи.

Технологія соціальної роботи є сукупністю способів дій, які виконують функції відновлення, збереження чи покращення соціального функціонування об'єкта, а також запобігання негативним соціальним процесам [4]. Інноваційні технології соціальної роботи можна визначити як методи і засоби інноваційної діяльності соціальних служб та соціальних працівників, що спричиняють якісні зміни у сфері надання соціальних послуг та стабільний розвиток соціальної системи.

Сьогодні існує значна кількість невирішених питань, пов'язаних із нововведеннями в соціальній роботі, починаючи з законодавчого рівня і завершуючи практичною реалізацією цілей соціальної політики та наданням

соціальних послуг на місцях. Серед них особливо гостро постають проблеми розвитку ринку соціальних послуг, ліцензування соціальних послуг та наявності стандартів їх надання, впровадження нових моделей надання соціальних послуг, співпраці держави та недержавних організацій, впровадження механізму соціального замовлення, недосконалість законодавства у соціальній сфері [1].

Інноваційним методом соціальної роботи є інтегрований підхід у наданні соціальних послуг, що відчутно посилює їх ефективність завдяки покращеній скоординованості дій соціальних служб. У цьому відношенні слід відзначити впровадження нових проектів, що містять інноваційні підходи до реформування системи опіки над дітьми, до роботи із вразливими сім'ями [2]. Розвиток інтегрованого підходу до надання соціальних послуг уразливим сім'ям та дітям спрямований насамперед на забезпечення права дитини на сімейне виховання. Цей підхід передбачає надання комплексних соціальних послуг на основі оцінки потреб дітей і сімей, забезпечення активної участі клієнтів у плануванні й моніторингу соціальних послуг, залучення ресурсів громади до вирішення проблем дітей і сімей, подолання складних життєвих обставин. Успішна реалізація інтегрованого підходу здійснюється на принципах тісної співпраці органів державного управління, закладів соціального захисту дітей та громадських організацій.

Перспективним є використання в практиці соціальної роботи такого інноваційного методу, як соціальне замовлення, яке за своєю суттю є комплексом правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя.

Соціальне замовлення передбачає виділення державою коштів на основі конкурсного розгляду пропозицій щодо надання послуг недержавними організаціями щодо вирішення відповідних місцевих проблем [3]. Серед

таких проблем можуть бути означені: соціальний захист інвалідів та їхня соціально-психологічна реабілітація; соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам; соціальна реабілітація учасників бойових дій; боротьба із бездомністю, дитячою безпритульністю та бездоглядністю; профілактика СНІДу, ВІЛ-інфекції та наркоманії; сприяння зайнятості та активному довголіттю людей похилого віку; соціальне обслуговування тяжкохворих, у тому числі вдома та в стаціонарних установах; вирішення соціальних проблем молоді; сприяння діяльності громадських об'єднань ветеранів та соціальній захищеності їх членів; екологічні проблеми соціального напрямку та ін.

Активізація використання інноваційних методів у соціальній роботі сприятиме поліпшенню процесу надання соціальних послуг, розширенню можливостей стабілізації життя вразливих груп населення, вирішенню корінних соціальних проблем суспільного розвитку.

Література

1. Горемикіна Ю. В. Україна на шляху до Європейського Союзу: інновації у сфері соціальних послуг / Ю. В. Горемикіна // Вісн. Хмельн. нац. ун-ту. - 2009. - № 5. - Т.1. - С. 101-104.
2. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: Навч.-метод. комплекс / Автор.-упоряд.: О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інші. / За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрочко – К.: Фенікс, 2007. - 528 с.
3. Коваль Г.В. Соціальне замовлення як ефективний механізм фінансування недержавних організацій в Україні / Г. В. Коваль // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. - 2016. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2016_1_7.
4. Овод Ю. Інноваційні технології у соціальній роботі / Ю. Овод // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. - 2016. - № 3. - С. 175-184.